

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ХРОНІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ СЕЧОВОЇ СИСТЕМИ У ДІТЕЙ»

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Галузь знань	22 Охорона здоров'я,
Спеціальність	228 «Педіатрія» третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти,
Форма навчання	очна денна, очна вечірня, заочна
Назва навчальної дисципліни	ВК 2.12. Хронічні захворювання сечової системи у дітей
Кафедра	Пропедевтики педіатрії та медичної генетики
Е-mail кафедри	kaf_pedproaedeutic@meduniv.lviv.ua
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний email, Google scholar, Scopus)	Кулачковська І.Ю., канд. мед. наук, доцент Kulachkovska_Iryna@meduniv.lviv.ua - https://scholar.google.com.ua/citations?user=RboFuYEAAAAJ&hl=uk&citSig=AMstHGQDVPxxC7U8W8FheXBnrDXvAKYIQw - https://orcid.org/0000-0002-6740-4347 - https://publons.com/researcher/4400874/iryna-kulachkovska/ Лук'яненко Н.С., д. мед. наук, професор кафедри Lukianenko_Nataliya@meduniv.lviv.ua - https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&view_op=list_works&gmla=AJsN-F72BpZnf7Uul7zReWY1q1L5-p-OVLGvtV_OukeDmSQzDrYKtl6m0ipJmsXaYtyanqrpqQWdwBqYBMKKwQSgsBuPiLmIzYauR9f9mng8xcXwEzPvPMwdNCyMrbNWiM3z4zMjA8xwfRkweEhGCVKyUH-nZ8hy1A&user=8V4-O8AAAAJ - https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57220770333 - http://orcid.org/0000-0003-4847-1488
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/ вибіркова)	Вибіркова
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин:	
<i>лекції</i>	10
<i>практичні заняття</i>	34
<i>самостійна робота</i>	46
Консультації	Згідно графіка

2. АНОТАЦІЯ ДО ДИСЦИПЛІНИ

В нефрології дитячого віку у XXI столітті існує багато проблем, про які слід знати всім здобувачам вищої освіти ступеня доктора філософії, незалежно від спеціалізації. Серед них - прогресування спадкових і деяких набутих нефропатій, що надалі зумовлює розвиток хронічної ниркової недостатності (ХНН). Згідно з статистичними звітами МОЗ України поширеність захворювань нирок і сечової системи у дітей в останні 5 років в Україні зростає, а саме: із 40 до 56/1000 дитячого населення. Надзвичайно актуальною на сьогодні є необхідність чіткого визначення факторів ризику і механізмів розвитку хронічного патологічного процесу в нирковій тканині. Тільки враховуючи ці фактори та усвідомлюючи можливість впливу на даний конкретний фактор, можна ефективно проводити первинну і вторинну профілактику хронічного захворювання нирок (ХЗН).

Дисципліна «Хронічні захворювання сечової системи у дітей» розглядає нові погляди на прогресування хронічної патології нирок, вивчає новітні діагностичні технології, які використовуються в діагностиці не тільки спадкових, але і набутих нефропатій, що зумовлюють

розвиток ХНН, формує уміння застосовувати знання з сучасних методів діагностики, лікування і профілактики даної патології у професійній діяльності. Вивчаючи дану дисципліну, здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії збагатять свої знання щодо сучасних поглядів на проблеми ХЗН в педіатрії і можливі шляхи їх вирішення.

3. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: знання сучасних проблем, пов'язаних з хронічними захворюваннями нирок у дітей, новітніх технологій діагностики спадкових і набутих нефропатій, необхідних для вирішення складних задач професійної діяльності.

Завдання вивчення дисципліни «Хронічні захворювання сечової системи у дітей» вирізняють те, що здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен знати і вміти при вивченні дисципліни.

В результаті вивчення дисципліни «Хронічні захворювання сечової системи у дітей» здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен знати:

- визначення понять «хронічне захворювання нирок», «хронічна ниркова недостатність» та критерії їх діагностики;
- діагностичні алгоритми гломерулопатій у дітей;
- клінічні та лабораторні ознаки для діагностики групи спадкових нефропатій
- класифікацію, клінічні прояви, діагностичні алгоритми та принципи корекції природжених аномалій сечової системи;
- значення променевої діагностики природжених аномалій сечової системи;
- основні принципи ренопротекції в дитячій нефрології;
- принципи раціональної фармакотерапії ХЗН
- основні правила моніторингу, підтримуючої терапії дітей з ХЗН

В результаті вивчення дисципліни «Хронічні захворювання сечової системи у дітей» здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен вміти:

- визначати серед пацієнтів групи ризику по розвитку ХНН;
- визначати алгоритм обстеження пацієнтів високого ризику розвитку ХНН
- планувати моніторинг пацієнтів з ХЗН;
- проаналізувати та інтерпретувати отримані результати лабораторних, інструментальних, радіологічних обстежень пацієнтів з ХЗН;
- планувати проведення ренопротекції дітям з ХЗН.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії наступних *компетентностей та програмних результатів навчання*:

Інтегральна компетентність:

Після успішного проведення оригінального наукового дослідження здатність розв'язувати комплексні проблеми педіатричної освіти та науки, професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у галузі теоретичної і практичної педіатрії шляхом переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних та практичних знань та професійної педіатричної практики.

Загальні компетентності:

ЗК1.Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного розвитку.

ЗК2.Здатність до абстрактного й аналітичного мислення, генерування нових ідей (креативність), до навчання і засвоєння сучасних знань.

ЗК3. Здатність до усного та письмового спілкування українською та іноземною (переважно англійською) мовами для наукової комунікації, пошуку інформації, викладу результатів дослідження на вітчизняному і міжнародному рівнях.

ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології; знаходити, обробляти й аналізувати інформацію з різних джерел.

ЗК5. Здатність розробляти і управляти проектами, виконувати дослідження на відповідному рівні, виявляти і вирішувати проблеми, діяти у критичних ситуаціях, працювати у команді та автономно, бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність виявляти ініціативу, мотивувати колектив рухатися до спільної мети, уміння спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, у т.ч. здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК7. Уміння планувати час, здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК8. Здатність діяти соціально відповідально, дотримуватися засад академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність аналізувати, відтворювати та інтерпретувати основні концепції, теорії, сучасний стан проблем та досягнень у галузі педіатрії та розуміння предметних і професійних цілей обраного наукового дослідження, його значення для практичної медицини.

ФК2. Здатність виявляти потребу у додаткових знаннях у галузі педіатрії та за напрямком наукових досліджень.

ФК3. Здатність формулювати дослідницьке завдання, обґрунтувати і розробити проєкт наукового дослідження.

ФК4. Здатність формулювати і обирати необхідні сучасні теоретичні і практичні методики і методи досліджень відповідно до цілей і завдань наукового проєкту.

ФК5. Здатність інтерпретувати, коректно аналізувати і узагальнювати результати досліджень, розв'язувати комплексні проблем у галузі педіатрії.

ФК6. Здатність представляти результати наукових досліджень в усній і письмовій формі, відповідно до національних і міжнародних стандартів з фаху педіатрія.

ФК7. Здатність впроваджувати отримані результати дослідження у науково-педагогічну і практичну діяльність та інші сфери суспільства.

ФК8. Оволодіння методологією науково-педагогічної та наукової діяльності за фахом педіатрія

ФК9. Знання і дотримання норм деонтологічної етики.

ФК10. Здатність вільно спілкуватись в іншомовному науково-професійному середовищі, вести наукову дискусію, сприймати, обробляти та відтворювати інформацію професійною іноземною мовою.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Володіти концептуальними та методологічними знаннями у галузі педіатрії, вміти використовувати їх у професійній діяльності під час самостійного вирішення дослідницьких і практичних завдань.

ПРН 2. Вміти проєктувати і здійснювати комплексні дослідження, у т.ч. міждисциплінарні, на базі цілісного системного наукового світогляду з використанням знань у галузі філософії наукового пізнання.

ПРН 3. Планувати та реалізувати на практиці оригінальне самостійне наукове дослідження, яке повинно містити наукові твердження та науково обґрунтовані результати у галузі педіатрії, що розв'язують важливу або конкретну наукову чи науково-прикладну проблему.

ПРН 4. Використовувати сучасні інформаційні джерела національного та міжнародного рівня для оцінки стану вивченості об'єкту досліджень і актуальності наукової проблеми.

ПРН 5. Вміти формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.

ПРН 6. Вміти розробити дизайн та план наукового дослідження.

ПРН 7. Вміти виконати оригінальне наукове дослідження.

ПРН 8. Вміти проаналізувати, систематизувати й інтерпретувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичної обробки даних.

ПРН 9. Вміти вибрати і пояснити принципи, точність, специфічність і чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників.

ПРН 10. Вміти інтегрувати існуючі методики і методи досліджень й адаптувати їх для розв'язання наукових завдань під час виконання наукових досліджень

ПРН 11. Вміти інтерпретувати й аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.

ПРН 12. Володіти навичками усної і письмової презентації результатів наукових досліджень у формі доповідей, публікацій, презентацій, стендових доповідей тощо українською й іноземною мовами.

ПРН 13. Дотримуватись етичних норм, враховувати авторське право та норми академічної доброчесності під час виконання наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково-педагогічній діяльності.

ПРН 14. Володіти комунікативними навичками на рівні вільного спілкування в професійному середовищі й громадській сфері, у т.ч. іншомовних, щодо проблем педіатричного сектору галузі охорони здоров'я.

ПРН 15. Впроваджувати результати наукових досліджень в науково-освітній процес, педіатричну практику та суспільний розвиток.

ПРН 16. Координувати роботу дослідницької групи, вміти організовувати колективну роботу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди).

ПРН 17. Організовувати освітній процес, оцінювати його ефективність і рекомендувати шляхи удосконалення.

5. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «ХРОНІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ СЕЧОВОЇ СИСТЕМИ У ДІТЕЙ»

№	Назва змістового розділу	Кредити	Години	Вид заняття (години)		
				Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1.	Природжені аномалії сечової системи	0,5	16	2	4	10
2.	Гломерулопатії у дітей	0,5	15	2	8	5
3.	Спадкові захворювання нирок	0,8	24	4	4	16
4.	Методи діагностики захворювання нирок у дітей	0,5	15	-	5	10
5.	Моніторинг і принципи лікування дітей з хронічними захворюваннями нирок	0,7	20	2	13	5
	ВСЬОГО	3	90	10	34	46

Теми лекцій

№	Тема	Години
Змістовий розділ 1. Природжені аномалії сечової системи		
1.	Природжені вади розвитку органів сечовидільної системи у дітей	2
Змістовий розділ 2. Гломерулопатії у дітей		
2.	Ураження нирок при системних захворюваннях	2
Змістовий розділ 3. Спадкові захворювання нирок		
3.	Спадкові захворювання нирок у дітей: дизембріогенез паренхіми нирок і кістозні дисплазії	2
4.	Спадкові захворювання нирок у дітей: спадковий нефрит та тубулопатії	2
Змістовий розділ 5. Моніторинг і принципи лікування дітей з хронічними захворюваннями нирок		
5.	Актуальні питання ренопротекції в сучасних умовах	2
	Разом	10

Теми практичних занять

№	Тема	Години
Змістовий розділ 1. Природжені аномалії сечової системи		
1.	Вади розвитку сечової системи	4
Змістовий розділ 2. Гломерулопатії у дітей		

2.	Гломерулонефрити у дітей	4
3.	Нефротичний синдром	4
Змістовий розділ 3. Спадкові захворювання нирок		
4.	Патологія, пов'язана з каналцевими дисфункціями в нирках і обмінними порушеннями в організмі	4
Змістовий розділ 4. Методи діагностики захворювання нирок у дітей		
5.	Сучасні погляди на прояви сечового синдрому у дітей	5
Змістовий розділ 5. Моніторинг і принципи лікування дітей з хронічними захворюваннями нирок		
6.	Ниркова гіпертензія у дітей: діагностичний алгоритм та принципи лікування	4
7.	Хронічне захворювання нирок і хронічна ниркова недостатність: моніторинг стану пацієнта та принципи лікування	5
8.	Рецидивуючі інфекції сечової системи	4
	Разом	34

Теми для самостійної роботи

№	Тема	Години
Змістовий розділ 1. Природжені аномалії сечової системи		
1.	Рефлюкс-нефропатія	5
2.	Аномалії формування і диференціації тканини нирок	5
Змістовий розділ 2. Гломерулопатії у дітей		
3.	Хронічний гломерулонефрит	5
Змістовий розділ 3. Спадкові захворювання нирок		
4.	Спадковий нефрит	5
5.	Вроджений нефротичний синдром	5
6.	Спадкові синдроми з ураженням сечової системи	6
Змістовий розділ 4. Методи діагностики захворювання нирок у дітей		
7.	Рецидивуюча гематурія	5
8.	Променева діагностика природжених вад розвитку сечової системи	5
Змістовий розділ 5. Моніторинг і принципи лікування дітей з хронічними захворюваннями нирок		
9.	Рациональна фармакотерапія ниркової гіпертензії	5
	Разом	46

6. ВИДИ КОНТРОЛЮ (ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ)

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті і має на меті перевірку засвоєння аспірантами навчального матеріалу. Формами поточного контролю є:

- а) індивідуальне усне опитування, співбесіда;
- б) розв'язання типових ситуаційних задач.

Комплексне оцінювання навчальної діяльності здійснюється виставленням традиційної оцінки, яка конвертується у бали відповідно у кожному з занять, аспірант отримує на занятті: оцінку «5» - якщо він виконав правильно не менше 90% навчальних завдань; оцінку «4» - якщо він виконав правильно не менше 80% навчальних завдань; оцінку «3» - якщо він виконав правильно не менше 60% навчальних завдань; оцінку «2» - якщо він виконав правильно менше 60% навчальних завдань.

На кінцевому етапі заняття викладач виставляє набрану суму балів і традиційну оцінку в журналі успішності.

Самостійна робота виконується аспірантом, здобувачем самостійно поза межами аудиторних занять, оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки аспіранта.

Критерії оцінювання навчальної діяльності

- 5/"відмінно" – аспірант бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
- 4/"добре" – аспірант добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;
- 3/"задовільно" – аспірант в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають в аспіранта невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю, припускається помилок при виконанні практичних навичок;
  - 2/"незадовільно" – аспірант не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Схема нарахування та розподіл балів

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність аспіранту, здобувачу виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою, при цьому враховуються всі види робіт, передбачені програмою. Аспірант, здобувач отримує оцінку з кожної теми. Всі виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються в бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$X = \frac{CA \times 200}{5}$$

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисципліни «Хронічні захворювання сечової системи у дітей»

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна Шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5.00	200	4.50	180	3.99	160	3.47	139
4.97	199	4.47	179	3.97	159	3.45	138
4.95	198	4.45	178	3.94	158	3.42	137
4.92	197	4.42	177	3.92	157	3.40	136
4.90	196	4.40	176	3.89	156	3.37	135
4.87	195	4.37	175	3.87	155	3.35	134
4.85	194	4.35	174	3.84	154	3.32	133
4.82	193	4.32	173	3.82	153	3.30	132
4.80	192	4.30	172	3.79	152	3.27	131
4.77	191	4.27	171	3.77	151	3.25	130
4.75	190	4.24	170	3.74	150	3.22	129
4.72	189	4.22	169	3.72	149	3.20	128
4.70	188	4.19	168	3.70	148	3.17	127
4.67	187	4.17	167	3.67	147	3.15	126

4.65	186
4.62	185
4.60	184
4.57	183
4.55	182
4.52	181

4.14	166
4.12	165
4.09	164
4.07	163
4.04	162
4.02	161

3.65	146
3.62	145
3.60	144
3.57	143
3.55	142
3.52	141
3.50	140

3.12	125
3.10	124
3.07	123
3.05	122
3.02	121
3	120
< 3	недостатньо

Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант / здобувач за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить **200 балів**. **Мінімальна кількість балів**, яку повинен набрати аспірант / здобувач за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить **120 балів**.

Підсумковий контроль

Загальна система оцінювання проводиться по завершенню вивчення дисципліни у вигляді заліку.

Шкали оцінювання: традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS

Залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння аспірантом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях.

Вид підсумкового контролю	Методика проведення підсумкового контролю	Критерії
Залік	Мають бути зараховані всі теми, винесені на поточний контроль. Оцінки з 4-бальної шкали конвертуються у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою відповідно до Положення «Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчальної діяльності аспірантів»	Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант, здобувач за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати аспірант, здобувач за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 120 балів.

Бали з дисципліни для аспірантів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати аспірант	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати аспірант	2

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності аспірантів, здобувачів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

7. ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ

1. Поняття ХЗН і ХНН
2. Класифікація і діагностичні критерії ХЗН, ХНН.
3. Діагностичне значення біохімічних маркерів ХЗН.
4. Природжені аномалії сечових шляхів: суть поняття, класифікація
5. Методи діагностики природжених аномалій сечової системи
6. Рефлюкс-нефропатія
7. Вади розвитку м'язового шару миски і чашечок
8. Анатомічні аномалії нирок

9. Аномалії формування і диференціації тканин нирок
10. Аномалії нирок на субклітинному і молекулярному рівнях
11. Променева діагностика природжених вад сечової системи: покази, переваги
12. Спадковий нефрит
13. Спадкові синдроми з ураженням сечової системи
14. Вроджений нефротичний синдром
15. Вовчаковий нефрит
16. Ураження нирок при ревматоїдному артриті
17. Ураження нирок при склеродермії
18. Ниркова гіпертензія при ХЗН
19. Способи ранньої діагностики гломерулярних, тубулярних дисфункцій
20. Фармакотерапія ниркової гіпертензії
21. Методи ренопротекції в дитячій нефрології
22. Алгоритм дій при різних проявах сечового синдрому
23. Рецидивуюча гематурія
24. Фармакотерапія ХЗН в сучасних умовах
25. Раціональна фармакотерапія ниркової гіпертензії
26. Принципи спостереження за пацієнтами з ХЗН

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова) література

1. Іванов Д. Д. Нефрологія в практиці сімейного лікаря: навчально-методичний посібник / Д. Д. Іванов, О. М. Корж. – Донецьк: Заславський О. Ю., 2014. – 463 с
2. Корж А.Н., Іванов Д.Д. Ураження нирок при системних хворобах - Газета "Новини медицини та фармації". – 2012. - № 11 (421)
3. Накази МОЗ України: «Дитяча нефрологія». К.-2005.
4. Нефрологія. Національний підручник під ред. Л.А.Пирога, Д.Д.Іванова. - Донецьк: видавець Заславський О.Ю., 2014. – 314 с.
5. Природжені аномалії сечової системи у дітей. Посібник для лікарів / За ред. М.М. Касараби, Д.Д. Іванова, О.О. Добрик. – Донецьк: Видавець Заславський О.Ю., 2010. – 416 с.: іл.
6. Протокол лікування дітей з інфекціями сечової системи і тубулоінтерстиційним нефритом Наказ МОЗ України від 03.11.2008 N 627
7. Executive summary of the KDIGO 2021 Clinical Practice Guideline for the Management of Blood Pressure in Chronic Kidney Disease Alfred K. Cheung, Tara I. Chang, William C. Cushman, Susan L. Furth, Fan Fan Hou, Joachim H. I., Gregory A. Knol, Paul Muntner, Roberto Pecoits-Filho, Mark J. Sarnak, Sheldon W. Tobe, Charles R.V. Tomson, Lyubov Lytvyn, Jonathan C. Craig, David J. Tunnicliffe, Martin Howell, Marcello Tonelli, Michael Cheung, Amy Earley and Johannes F.E. Mann. - Kidney International (2021) 99, P. 559–569
8. KDIGO clinical practice guideline on the management of blood pressure in chronic kidney disease public review draft january 2020. – 135 p.
9. KDIGO clinical practice guideline on glomerular diseases public review draft june 2020. – 438 p.

Допоміжна література

1. Державний формуляр лікарських засобів. Випуск одинадцятий. – К. 2019.
2. Макеева Н.І., Головачова В.О., Мішина М.М., Марченко І.А. Етіологічна характеристика збудників мікробно-запальних захворювань нирок і сечових шляхів у дітей залежно від віку та статі. - Український журнал медицини, біології та спорту, том 4, №2 (18) 2019. – Р. 81-87.
3. Макеева Н.І., Морозова О.О. Предиктори формування нефросклерозу в дітей з хронічним пієлонефритом та везико-уретеральним рефлюксом. - Современная педиатрия 1(89)/2018. С.80-83
4. Товчига, О. В. Препарати з нефропротекторною дією: огляд фармацевтичного ринку України / О. В. Товчига, С. Ю. Штриголь, С. М. Ролік // Український біофармацевтичний журнал. – 2011. – №2 (13). – С. 29–36.
5. Р.М. Лисюк, Р.Є. Дармограй, Н.І. Гудзь, Т.Г. Калинюк. Аналіз номенклатури та складу сучасних лікарських засобів рослинного походження для лікування захворювань сечовидільної системи. -

Технологія ліків та організація фармсправи, Зб. наук. праць співробіт. НМАПО імені П.Л.Шупика 24 (4) / 2015. - С. 271-264

6. CKJ REVIEW Chronic kidney disease in children / Francesca Becherucci, Rosa Maria Roperto, Marco Materassi, Paola Romagnani // Clinical Kidney Journal, 2016, vol. 9, no. 4, 583–591

7. Claire M Gallibois, Natasha A Jawa, Damien G Noone. Hypertension in pediatric patients with chronic kidney disease: management challenges. - International Journal of Nephrology and Renovascular Disease 2017:10. - P. 205-213.

8. Estimating Time to ESRD in Children With CKD / Susan L. Furth, Chris Pierce, Wun Fung Hui, Colin A. White, Craig S. Wong, Franz Schaefer, Elke Wuehl, Ali Abraham, Bradley A. Warady // Am J Kidney. – 2018, June ; 71(6): 783–792.

9. Guidelines on Paediatric Urology. - S. Tekgül (Chair), H.S. Dogan, E. Erdem (Guidelines Associate), P. Hoebeke, R. Kořcvara, J.M. Nijman (Vice-chair), C. Radmayr, M.S. Silay (Guidelines Associate), R. Stein, S. Undre (Guidelines Associate). – PAEDIATRIC UROLOGY - LIMITED UPDATE MARCH 2015. – 110 p.

10. Ivanov D.D., Rostaing Lionel. Diuretics and advanced features of nephroprotection. - For cite: Počki. – 2019. - № 8 (1). – P. 2-6.

11. KDIGO 2012 Clinical Practice Guideline for the Evaluation and Management of Chronic Kidney Disease. – Kidney international. January. - 2013- volume 3 / issue 1

12. KDIGO Clinical Practice Guideline for Glomerulonephritis. - Kidney international. – June 2012. – Vol. 2 / SUPPLEMENT 2. - Kidney International Supplements (2012) 2, 143–274

13. Towards European urinalysis guidelines. Introduction of a project under European Confederation of Laboratory Medicine. Kouri TT, Gant VA, Fogazzi GB, Hofmann W, Hallander HO, Guder WG. Centre for Laboratory Medicine, Tampere University Hospital, PO Box 2000, 33521, Tampere, Finland. Clin Chim Acta. 2000 Jul;297(1-2):305-11.

Інформаційні ресурси

1. <https://kdigo.org/guidelines/>

2. <https://uroweb.org/>

3. <http://urology.com.ua/old/index.html>

4. <http://health-ua.com/article/31182-nfektc-sechovo-sistemi-udtej--nastanovi-klncna-praktika>
<http://health-ua.com/article/32187-kongres-asotcatc-urologv-ukrani--2017--u-fokus-mzhdistciplnarnst>

5. <http://www.mif-ua.com/archive/article/42565>

6. <http://www.mif-ua.com/archive/article/43953www.uspharmacist.com/article/treatment-of-urinary-tract-infections-in-children>

7. <http://www.guiasalud.es/egpc/traduccion/ingles/ITU/completa/apartado05/epidemiologia.html#rarriba>

8. «Актуальні питання нефрології, діалізу та трансплантації - День нирки в Україні 2023»
<https://behealth.com.ua/aktualne-problemy-nefrologii-dializ-i-transplantologii-dzien-nerek-na-ukrainie-2023/>

9. Європейське регіональне бюро ВООЗ www.euro.who.int/ru/home

10. Кохранівський центр доказової медицини www.cebm.net

11. Кохранівська бібліотека www.cochrane.org

12. Національна медична бібліотека США – MEDLINE PubMed www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed

13. Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net

14. Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov

15. KDIGO 2023 CKD Guideline <https://kdigo.org/conferences/kdigo-2023-ckd-guideline-a-brave-new-world-on-the-evaluation-prognostication-and-management-of-kidney-disease-era-2023/>

Укладач силабуса

Ірина КУЛАЧКОВСЬКА, канд. мед. наук, доцент

_____
(Підпис)

Завідувач кафедри пропедевтики педіатрії та медичної генетики

Олена ЛИЧКОВСЬКА, доктор мед. наук, професор

_____
(Підпис)